

CS

SANCO/6429/2009 Rev. 4 (POOL/D5/2009/6429/6429R4-EN.doc)

CS

CS

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 28.10.2009
KOM(2009)584 v konečném znění

**ZPRÁVA KOMISE URČENÁ EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ,
EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU
REGIONŮ**

Možnosti značení udávajícího status, pokud jde o životní podmínky zvířat a zřízení evropské sítě referenčních center pro ochranu zvířat a dobré životní podmínky zvířat

{SEK(2009)1433}
{SEK(2009)1432}

OBSAH

1.	Souvislosti a obecné cíle	4
2.	Jak zvýšit uvědomělost a transparentnost, pokud jde o životní podmínky zvířat.....	4
3.	Dobré životní podmínky zvířat a jejich spojitost s dalšími znaky vysoké kvality.....	5
4.	Informovanost spotřebitelů a marketingové strategie	7
5.	Informační a vzdělávací kampaně.....	7
6.	Mezinárodní rozměr	8
7.	Různé standardy a jejich porovnání	9
8.	Transparentnost a vědecký výzkum týkající se životních podmínek zvířat.....	10
9.	Závěr	11

Úvod

Diskuze o tom, jak zlepšit komunikaci se spotřebiteli, pokud jde o životní podmínky zvířat v živočišné výrobě, probíhá v Evropské unii již několik let, přinejmenším od přijetí zprávy Společenství z roku 2002 s názvem „Právní předpisy týkající se dobrých životních podmínek hospodářských zvířat ve třetích zemích a jejich důsledky pro EU“.

Konference nazvaná „Dobré životní podmínky zvířat – zlepšení díky označování?“, (Brusel, 28. 3. 2007), kterou společně pořádaly Evropský hospodářský a sociální výbor, Evropská komise a německé předsednictví Rady, umožnila poprvé širokou diskuzi se zástupci všech zúčastněných skupin. Na základě výsledků konference Rada ministrů v květnu 2007 přijala závěry týkající se značení udávajícího status, pokud jde o životní podmínky zvířat, a vyzvala Komisi, aby předložila zprávu, která umožní zevrubnou diskuzi o tomto problému.

Komise proto zadala externímu dodavateli vypracování **studie proveditelnosti**¹ spolu s širokými konzultacemi zúčastněných stran za účelem dalšího posouzení této otázky a shromáždění co největšího počtu příspěvků týkajících se této otázky od zúčastněných stran v EU i mimo ni. Studie byla dokončena v lednu 2009.

První akční plán Společenství pro ochranu a dobré životní podmínky zvířat 2006–2010² vymezuje směřování politik a souvisejících činností pro následující roky s cílem pokračovat v prosazování vysokých standardů, co se týče životních podmínek zvířat, a to jak v EU, tak na mezinárodní úrovni, s ohledem na obchodní příležitosti, které dobré životní podmínky znamenají pro výrobce, při současném respektování etického a kulturního rozměru otázky dobrých životních podmínek zvířat. Jasnými příklady takových obchodních příležitostí je ekologické zemědělství a dobrovolné programy jako „Label Rouge“ nebo „Freedom Food“.

Klíčovým prvkem realizace uvedeného akčního plánu³ je zvláštní „informační platforma zaměřená na dobré životní podmínky zvířat“, vytvořená v rámci sedmého rámcového programu EU s cílem usnadnit dialog a výměnu zkušeností mezi zúčastněnými subjekty. Lepší informovanost zákazníků nabízí perspektivu účinného cyklu, kde spotřebitelé vytvářejí poptávku po výrobcích, při jejichž výrobě byly více respektovány dobré životní podmínky zvířat, což se vrátí prostřednictvím dodavatelského řetězce zpět k primárnímu výrobcí, který může dostat za svůj výrobek vyšší cenu, a tím získat zpět i část případných vyšších výrobních nákladů souvisejících s takovou výrobou. Jelikož výsledkem lepších životních podmínek pro zvířata je často vyšší produkce, nabízí se mnoho možností, jak tento systém může pro výrobce vytvořit situaci, z níž by měly prospěch všechny strany. Dialog mezi organizacemi zabývajícími se životními podmínkami zvířat, vládními orgány, politiky, výrobci, maloobchodníky a spotřebiteli může skutečně napomoci k větší uvědomělosti a ke zlepšením, pokud jde o chovné postupy, spotřebitelskou volbu a právní předpisy.

Uvedená studie proveditelnosti i zúčastněné strany ve svých stanoviscích podporují integraci různých oblastí politiky, které souvisí s ochranou zvířat. Pokud je o ochranu zvířat, byly jako činnosti vhodné pro náležitou evropskou koordinaci uváděny rozsáhlé oblasti činností, např. vytvoření strategií komunikace s občany, co se týče hodnoty, kterou představují výrobky

¹ Úplné znění studie včetně závěrů je k dispozici na této internetové adrese:
http://ec.europa.eu/food/animal/welfare/farm/labelling_en.htm

² http://ec.europa.eu/food/animal/welfare/actionplan/actionplan_de.htm

³ <http://www.animalwelfareplatform.eu>

vyrobené při respektování vyšších standardů, pokud jde o životní podmínky zvířat, nebo co se týče rozvoje evropských strategických investic v oblasti výzkumu.

Celkovým účelem opatření v této oblasti je usnadnit spotřebitelům rozpoznání a volbu výrobků, při jejichž výrobě byly respektovány dobré životní podmínky zvířat, a tím finančně motivovat výrobce k jejich zlepšování.

1. SOUVISLOSTI A OBECNÉ CÍLE

Výsledky studie proveditelnosti ukázaly, že existuje potřeba prohloubit diskuzi o tom, jak zlepšit informovanost o životních podmínkách zvířat a doladit nejvhodnější nástroje. Prostřednictvím této zprávy chce Komise usnadnit politickou diskuzi, zejména s Evropským parlamentem, Radou, Evropským hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů, v návaznosti na uvedenou studii proveditelnosti. Metodika použitá při přípravě této zprávy je v souladu s přístupem, který Komise zaujala ve své obecné politice jakosti v zemědělství.

V této zprávě se tvrdí, že politika EU v oblasti informování o životních podmínkách zvířat v živočišné výrobě by měla v budoucnosti zemědělcům poskytnout podporu nutnou pro to, aby zvítězili v bitvě o kvalitu – jinými slovy aby byli schopni poskytovat kvalitu a informovat o ní zákazníky a získat za ni náležité ohodnocení.

Tato zpráva se zabývá následujícími otázkami:

- do jaké míry přispívají současné nástroje, právní rámec a opatření týkající se informování o kvalitě životních podmínek zvířat v zemědělské výrobě v EU ke splnění tohoto cíle,
- zda a jak je možné je zlepšit, aby bylo tohoto cíle dosaženo lépe, a
- jaké případné nové mechanismy jsou zapotřebí k dosažení tohoto cíle.

Výstupy politické diskuze o této zprávě budou zohledněny rovněž v rámci hodnocení politiky Společenství v oblasti životních podmínek zvířat, které provádí Komise a které bude pokračovat až do roku 2010.

2. JAK ZVÝŠIT UVĚDOMĚLOST A TRANSPARENTNOST, POKUD JDE O ŽIVOTNÍ PODMÍNKY ZVÍŘAT

Chov zvířat v EU je pověstný vysokými standardy, pokud jde o životní podmínky zvířat. Právní předpisy týkající se životních podmínek zvířat mají v EU dlouhou tradici – první takový akt byl přijat v roce 1974. Současné právní předpisy Společenství týkající se životních podmínek zvířat obsahují minimální standardy, které musí všichni výrobci dodržovat. Výrobci, jejichž standardy, pokud jde o životní podmínky zvířat, jsou vyšší, musí hledat způsoby, jak prodat výrobky za cenu, jež by odpovídala přidané hodnotě, kterou tyto vyšší standardy představují, a kompenzovala jim vynaložené investice. Jednou z možností je zaujmout přístup ekologické produkce, který na základě zvláštního evropského akčního plánu⁴ zdůraznil význam

⁴ Evropský akční plán pro organické potraviny a zemědělství, KOM(2004) 415 v konečném znění

politiky, která vychází z potřeb trhu. Dobrovolné uvádění vlastností souvisejících s životními podmínkami zvířat na výrobcích (např. Freedom Food) představuje další doplňující způsob stimulace zájmu spotřebitelů.

Z analýzy výsledků dvou průzkumů Eurobarometru⁵ i ze zmíněné studie proveditelnosti⁶ týkající se značení udávajícího status, pokud jde o životní podmínky zvířat, vyplývá, že takové značení, vycházející ze solidních vědeckých poznatků a posuzované na základě harmonizovaných požadavků, by spotřebitelům mohlo umožnit se při nákupu rozhodovat kvalifikovaně, a výrobcům využívat příležitostí, které trh nabízí.

Je důležité posoudit, jak by bylo možné zlepšit povědomí v EU i mimo ni, pokud jde o požadavky a standardy, které splňují někteří z chovatelů, kteří jdou nad rámec minimálních standardů pro životní podmínky zvířat stanovených v právních předpisech EU. Další otázkou k diskusi je, zda lze tohoto cíle nejlépe dosáhnout pomocí vhodného označování výrobků (ať už na základě veřejných, nebo soukromých standardů), nebo pomocí veřejných informačních kampaní, nebo kombinací různých nástrojů.

3. DOBRÉ ŽIVOTNÍ PODMÍNKY ZVÍŘAT A JEJICH SPOJITOST S DALŠÍMI ZNAKY VYSOKÉ KVALITY

Studie proveditelnosti zkoumala některá označení kvality, např. „Label Rouge“, „Freedom Food“ a „Neuland“, a v současné době v této oblasti probíhají další nezávislé evropské studie (Welfare Quality⁷; EconWelfare⁸; Q-PorkChains⁹; EAWP¹⁰). Ekologické zemědělství si spotřebitelé v EU i mimo ni již spojují s vyššími standardy, pokud jde o životní podmínky zvířat. Navíc jsou produkty ekologického zemědělství snadno rozpoznatelné díky logu EU, které bude obnoveno a od 1. července 2010 bude povinné.

⁵ Průzkumy Eurobarometru z let 2005 a 2006: http://ec.europa.eu/food/animal/welfare/survey/index_en.htm

⁶ Hlavní závěr „Studie proveditelnosti, pokud jde o označování udávající status, co se týče životních podmínek zvířat, a pokud jde o zřízení Referenčního centra Společenství pro ochranu a dobré životní podmínky zvířat“, předložené Konsorciem pro hodnocení potravinového řetězce a zveřejněné společně s touto zprávou (dále jen „studie proveditelnosti“): „*Zúčastněné strany se všeobecně shodují na tom, že v současné době existuje mnoho problémů, pokud jde o informace týkající se životních podmínek zvířat udávané na výrobcích živočišného původu.* Příslušné organizace často uvádějí dva typy problémů: Problémy se standardy/standardními požadavky, pokud jde o životní podmínky zvířat, a nedostatek povědomí spotřebitelů o této otázce, kteří rovněž příliš dobře nechápou příslušná loga/značky. Téměř všichni respondenti průzkumu mezi příslušnými organizacemi v celé EU shledávají problémy v této oblasti.“

⁷ Welfare Quality®: Věda a společnost za zlepšení životních podmínek zvířat v řetězci kvality potravin – projekt financovaný EU (<http://www.welfarequality.net>).

⁸ EconWelfare: Dobré životní podmínky zvířat v sociálně-ekonomickém rámci: Projekt, jehož cílem je lépe porozumět tomu, co znamená zvýšení standardů, pokud jde o životní podmínky zvířat, pro zvířata, výrobní řetězec a evropskou společnost – projekt financovaný EU (<http://www.econwelfare.eu>).

⁹ Q-PorkChains: Zlepšování kvality vepřového masa pro spotřebitele – projekt financovaný EU (<http://www.q-porkchains.org>).

¹⁰ EAWP: European Animal Welfare Platform (Evropská platforma pro dobré životní podmínky zvířat): Podpora dobrých životních podmínek zvířat v celém potravním řetězci – projekt financovaný z EU (<http://www.animalwelfareplatform.eu>).

Marketingové strategie týkající se označování i zmíněné studie zdůrazňují, že by mnoho občanů uvítalo informace nejen o „fyzických vlastnostech“, jako je obsah žádoucích a nežádoucích přísad, ale rovněž o dalších vlastnostech potravin, které kupují, mezi něž patří etické faktory spojené s výrobou a s tím, jak se se zvířaty zachází¹¹.

Z pohledu spotřebitelů je dobré zacházení se zvířaty typickým znakem věrohodnosti. To znamená, že spotřebitelé si dnes v mnoha případech nejsou schopni ověřit, zda skutečné životní podmínky zvířat odpovídají uváděným údajům. Tyto výrobky však stále tvoří pouze malou část celkového trhu potravin EU. Průzkumy naznačují, že to může být důsledkem nedostatečné informovanosti a nedostatečně transparentního trhu.

V Evropské unii v současnosti neexistují harmonizované požadavky na označování, pokud jde o standardy pro životní podmínky zvířat, nebo na posuzování těchto standardů. Některé zúčastněné strany se ztotožňují s tvrzením, že čím více je na maloobchodním trhu soukromých označení udávajících status, co se týče životních podmínek zvířat, roste potřeba stanovit metodiku posuzování a porovnávání standardů životních podmínek zvířat.

To vede k otázce, zda existují na vnitrostátní úrovni nějaké naléhavé problémy způsobené současným rostoucím množstvím soukromých systémů označování udávajícího status, co se týče životních podmínek zvířat, které by odůvodnily vytvoření systému na úrovni EU. Samozřejmě by bylo nutné, aby takový systém na úrovni EU, který by nevedl k segmentaci vnitřního trhu a zároveň by usnadňoval obchod uvnitř společenství, prokazatelně znamenal přidanou hodnotou jak vůči stávajícím soukromým systémům, tak vůči předpisům platným pro ekologickou produkci¹², aniž by je poškozoval.

Ačkoli je většina spotřebitelů citlivá, pokud jde o cenu, výsledky několika průzkumů uskutečněných v posledních letech ukázaly, že existují skupiny spotřebitelů, které mají zájem o výrobky zvláštní kvality a zvláštních vlastností včetně prvků značících dobré životní podmínky zvířat. V mnoha členských státech tyto spotřebitelé, kteří žádají kvalitu, vytváří obchodní příležitosti pro výrobky s vyšším standardem, pokud jde o životní podmínky zvířat, jakožto samostatným kritériem nebo společně s jinými nadstandardními vlastnostmi. Zvláště vhodným příkladem je trh s ekologickými potravinami, kde harmonizace EU otevřela dveře k novému spotřebitelskému segmentu: díky logu označujícímu výrobky pocházející z ekologického zemědělství mohou mít spotřebitelé důvěru v původ a vlastnosti toho, co jedí a pijí, přičemž toto logo uvedené na jakémkoli výrobku je zárukou, že tento výrobek splňuje požadavky stanovené nařízením EU o ekologickém zemědělství, což zajišťuje dobré životní podmínky pro zvířata prostřednictvím účinného provádění inspekcí a certifikace v celé EU.

Některé stávající systémy označování výrobků pokrývají životní podmínky zvířat spolu s dalšími kvalitativními standardy, jako je ekologické zemědělství nebo ochrana životního prostředí. Z tohoto důvodu je třeba pečlivě posoudit, zda by

¹¹ Welfare Quality®: Věda a společnost za zlepšení životních podmínek zvířat v řetězci kvality potravin – projekt financovaný EU (<http://www.welfarequality.net>).

¹² Nařízení Rady č. 834/2007 a prováděcí pravidla k tomuto nařízení: Nařízení Komise č. 889/2008.

systém označování EU udávajícího status, pokud jde o životní podmínky zvířat, přinesl přidanou hodnotu vzhledem k systémům stávajícím, a rovněž je třeba důkladně zvážit, jak se vyhnout tomu, aby docházelo k překrývání.

4. INFORMOVANOST SPOTŘEBITELŮ A MARKETINGOVÉ STRATEGIE

Možností, jak informovat nakupující a spotřebitele o vlastnostech výrobku a náležitostech hospodaření, je zavedení „vyhrazených pojmů“. Dobrovolné nebo povinné požadavky na používání „vyhrazených pojmů“ týkajících se životních podmínek zvířat vycházejících ze způsobů hospodaření nebo standardizovaných ukazatelů pro životní podmínky zvířat by vyžadovaly vytvoření zvláštních evropských standardů a rovněž obecný rámec pokrývající příslušné druhy a produkty.

Příkladem stávajícího povinného používání „vyhrazených pojmů“ v EU jsou standardy pro obchodování s konzumními vejci. Právní předpisy pro obchodování s konzumními vejci obsahují povinnost označit vejce ve skořápce podle systému hospodaření, z něž pocházejí. Existují čtyři povolená označení podle systému produkce: vejce nosnic v klecích, vejce nosnic v halách, vejce nosnic ve volném výběhu a vejce pocházející z ekologické výroby; požadavky na uvedené systémy produkce jsou stanoveny v právních předpisech, přičemž uvedené označení poskytuje spotřebitelům informace, které mohou interpretovat jako ukazatel životních podmínek zvířat, a mohou tyto informace použít při nákupu vajec. Od zavedení příslušných právních předpisů se procentní podíl produkce vajec pocházejících z jiných zdrojů než od nosnic v klecích značně zvýšil téměř ve všech členských státech. Právní předpisy týkající se obchodování s vejci pravděpodobně hrály roli v tom, že umožnily spotřebitelům přejít z nakupování vajec ve skořápce pocházejících od nosnic v klecích na alternativní systémy, neboť spotřebitelé předpokládají, že systém produkce jiný, než od nosnic v klecích, znamená lepší životní podmínky pro zvířata. Další příklady stávajících „vyhrazených pojmů“, jejichž používání je dobrovolné, jsou uvedeny ve standardech obchodování s drůbežím masem, kde jsou přesně definovány ukazatele způsobu hospodaření, a pokud zemědělci chtějí tyto „vyhrazené pojmy“ používat, musí splňovat stanovené požadavky.

Bude důležité porovnat výhody a nevýhody stanovení definic pro dobrovolné či povinné používání „vyhrazených pojmů“ ve standardech obchodování na úrovni EU v souvislosti se systémy hospodaření, které vykazují určitou úroveň životních podmínek zvířat, zejména pokud jde o případy vyšších standardů, než jsou minimální standardy stanovené v právních předpisech.

5. INFORMAČNÍ A VZDĚLÁVACÍ KAMPANĚ

Je známo, že kromě ceny má vliv na rozhodování spotřebitelů při nákupu řada interpersonálních (kultura, společenské normy, společenské postavení, vliv rodiny) a intrapersonálních (angažovanost, emoce, motivy, postoje, normy, osobnost) určujících činitelů. V zásadě by více informací uváděných na etiketě mělo spotřebitelům umožnit rozhodovat se kvalifikovaněji. Neznají-li spotřebitelé dobře přidanou hodnotu, kterou představují výrobky příznivé pro dobré životní podmínky

zvířat, nelze očekávat, že budou platit ceny odpovídající vyšší kvalitě těchto výrobků.

Zmíněná studie proveditelnosti ukazuje, že označování bude mít pravděpodobně žádoucí účinek zejména tehdy, pokud a) spotřebitelé budou odpovídajícím způsobem informováni o významu uvedeného značení; b) uvedené informace budou snadno srozumitelné; a c) spotřebitelé (nebo příslušné skupiny spotřebitelů) budou mít v zásadě zájem mít tyto informace při rozhodování o svých nákupech k dispozici. Podle údajů Eurobarometru je toto případ výrobků pocházejících ze systémů produkce příznivých pro dobré životní podmínky zvířat.

Výsledky zmíněné studie proveditelnosti ukazují, že značení udávající status, pokud jde o životní podmínky zvířat, může zvýšit uvědomělost zákazníků a zrychlit pronikání výrobků příznivých pro dobré životní podmínky zvířat, které překračují rámec minimálních požadavků stanovených v právních předpisech EU, na trh. To bylo pro některé zúčastněné strany jedním z hlavních cílů. V důsledku toho bude vývoj nových postupů v oblasti životních podmínek zvířat více motivován poptávkou na trhu. Ke zvýšení povědomí mezi občany, provozovateli podniků a výrobci, pokud jde o otázky životních podmínek zvířat, dále přispějí další zvláštní komunikační iniciativy. Zúčastněné strany zdůrazňovaly, že komunikace musí vycházet ze solidního vědeckého základu.

V poslední době byly vyvinuty některé činnosti související s informovaností a vzděláváním spotřebitelů s cílem zvýšit informovanost o chovu zvířat a o původu živočišných produktů. Zúčastněné strany přivítaly tyto komunikační aktivity, které se rovněž ukázaly jako užitečné pro zvyšování uznání ze strany široké veřejnosti, pokud jde o iniciativy týkající se životních podmínek zvířat podniknuté na evropské i vnitrostátní úrovni. Zároveň se zvýšila viditelnost politik EU v této oblasti pro hlavní obchodní partnery.

Důležitou otázkou pro další diskuzi je role, kterou by veřejné informační kampaně mohly hrát při zvyšování informovanosti evropských spotřebitelů, pokud jde o životní podmínky zvířat, a při zvyšování podílu výrobků příznivých pro dobré životní podmínky zvířat na trhu. Mezi příklady úspěšné komunikace, co se týče životních podmínek zvířat, na úrovni EU patří internetová stránka „Farmland“ určená dětem a soubor on-line nástrojů, které tvoří součást nedávné kampaně na podporu ekologického zemědělství¹³. Dále by se mělo posoudit, zda by informační kampaně a vzdělávací programy týkající se životních podmínek zvířat měly být připravovány a organizovány na úrovni EU a/nebo na úrovni členských států.

6. MEZINÁRODNÍ ROZMĚR

Na základě analýz, které provedla Komise, povolují právní předpisy WTO systémy dobrovolného označování za předpokladu, že jsou přiměřené a jsou otevřeny výrobcům ze třetích zemí, zatímco povinné označování by v rámci WTO vyvolávalo větší spory. Diskuze o tom, co by reakce na to, co společnost znepokojuje, jako jsou životní podmínky zvířat, v podobě politických opatření znamenaly pro obchod, je

¹³ <http://www.farmland-thegame.eu>
http://ec.europa.eu/agriculture/organic/animal-welfare_en

případná vzhledem k současnému vývoji na mezinárodní úrovni. WTO, OECD, OIE a CODEX v současnosti vedou debatu o otázkách, které se týkají soukromých a veřejných standardů a jejich důsledků pro obchod a pro přístup rozvojových zemí na trh.

Vliv dobrovolné certifikace založené na harmonizovaných požadavcích na životní podmínky zvířat platných pro dovoz do EU by byl pravděpodobně příznivý pro země, které již uvažují o udržitelném způsobu živočišné výroby, a pro produkci pocházející z méně intenzivních forem chovu zvířat. Harmonizace by umožnila lepší přístup na trh a dlouhodobé plánování investic.

Vzhledem k mezinárodním obchodním závazkům EU bude důležité posoudit, které možnosti by zajistily, aby u mimoevropských výrobků splňujících požadavky EU na výrobu rovněž bylo možné použít jakýkoli systém EU týkající se kvality a aby tento systém byl v souladu se závazky EU v rámci WTO. Bude důležité posoudit, jaké by byly důsledky takového systému pro třetí země, se zvláštním zřetelem na rozvojové země a jejich možnosti se takovému systému přizpůsobit.

7. RŮZNÉ STANDARDY A JEJICH POROVNÁNÍ

Průzkumy ukazují, že většina evropských spotřebitelů uvádí, že nemají dostatek informací o úrovni životních podmínek zvířat v souvislosti s výrobou zboží, které si kupují. Proto se v akčním plánu Společenství pro ochranu a dobré životní podmínky zvířat 2006–2010 navrhuje vytvořit standardizované ukazatele statusu, pokud jde o životní podmínky zvířat, jakožto nástroj umožňující na vědeckém základě status životních podmínek zvířat měřit, lépe jej vymáhat a snadněji komunikovat s lidmi. Jako základ pro vypracování vědeckých ukazatelů týkajících se zvířat má sloužit projekt „Welfare Quality“. Vypracování takových kritérií by mohlo přinést systém klasifikace životních podmínek zvířat založený nikoli na výrobních metodách, ale na výstupech týkajících se zvířat, který by mohl být užitečný v tom, že by spotřebitelům poskytoval transparentní a spolehlivé informace. V této souvislosti některé zúčastněné strany poukázaly na to, že evropská síť referenčních center pro ochranu zvířat a jejich dobré životní podmínky by mohla být konkrétní možností technické podpory dalšího vývoje takového systému.

Další vývoj měřicího nástroje nebo stupnice, která by umožnila porovnání standardů, pokud jde o životní podmínky zvířat, napříč druhy, systémy chovu a články dodavatelského řetězce, je v současnosti trendem na trzích po celém světě a je v centru vědeckého výzkumu. Základem každého systému značení, pokud jde o status životních podmínek zvířat, je posuzování životních podmínek zvířat ve všech relevantních stádiích hodnotového řetězce (hlavně při chovu, přepravě a porážce). Zmíněná studie proveditelnosti ukázala, že platnost a spolehlivost většiny ukazatelů je mnohdy zpochybňována. Souhrnné ukazatele, které byly až doposud navrhovány, např. „biologická reakce na stres“, byly kritizovány (zejména vědci a výrobci) jako obtížně měřitelné.

Některé zúčastněné strany však zastávají názor, že vědecké a transparentní hodnocení systémů chovu umožní výrobcům snáze informovat veřejnost o vyšších standardech, co se týče životních podmínek zvířat. Otázka je, zda má takové hodnocení probíhat na Evropské úrovni, a pokud ano, jakým způsobem.

8. TRANSPARENTNOST A VĚDECKÝ VÝZKUM TÝKAJÍCÍ SE ŽIVOTNÍCH PODMÍNEK ZVÍŘAT

Z konzultací ze zúčastněnými stranami vyplynulo, že činnostmi vhodnými pro náležitou evropskou koordinaci jsou rozsáhlé oblasti činností, např. vytvoření strategií komunikace s občany, co se týče hodnoty, kterou představují výrobky vyrobené při respektování vyšších standardů, pokud jde o životní podmínky zvířat, nebo co se týče rozvoje evropských strategických investic v oblasti výzkumu.

Mimoto se již v akčním plánu Společenství pro dobré životní podmínky zvířat z roku 2006 předpokládá, že by koordinace na Evropské úrovni mohla být efektivnější též pokud jde o řízení, aktualizaci a šíření standardů týkajících se životních podmínek zvířat a rovněž pokud jde o přípravu příslušných sociálně-ekonomických studií a posuzování dopadů. V důsledku toho některé zúčastněné strany přemýšlí o lepší koordinaci a lepším využití vědeckých poznatků na Evropské úrovni, které by pomohlo tvorbě politik v této oblasti.

V EU již existuje malá skupina příslušných institucí, které pracují v oblasti životních podmínek zvířat, např. Evropská agentura pro bezpečnost potravin (EFSA), Společné výzkumné středisko (SVS) a národní referenční laboratoře. Jejich mandát však v současné době nepokrývá všechny oblasti potřebných odborných poznatků, a zejména neobsahuje funkci koordinace otázek týkajících se životních podmínek zvířat na úrovni EU, jak bylo zmiňováno různými zúčastněnými stranami.

Evropská vědecká obec navíc právě končí pětiletou úzkou spoluprací v rámci projektu „Welfare Quality“. Konzultovaní vědci a vědkyně při různých příležitostech upozorňovali na naléhavou potřebu prioritně zřídit stálou evropskou síť. Některé mezinárodní obchodní partnerské subjekty EU¹⁴ jak v oblasti vědy, tak v oblasti hospodářství rovněž vyzývají ke spolupráci, jakou byl např. projekt „Welfare Quality“. Hlavní zúčastněné strany navíc vnímají potřebu nezávislého zdroje informací na úrovni EU a existující riziko zdvojení činností.

Na tomto základě analyzuje zmíněná studie proveditelnosti různé příklady referenčních sítí a náklady s nimi spojené. Dochází k závěru, že nejvhodnějším řešením je, aby evropská síť referenčních center, která může poskytnout technickou podporu pro přípravu a provádění opatření týkajících se životních podmínek zvířat, včetně certifikace a označování, byla založena na ústředním koordinačním institutu, který by spolupracoval se sítí příslušných výzkumných institucí v členských státech uznaných Společenstvím. Tato metoda se osvědčila v oblasti potravinového řetězce, kde referenční laboratoře Společenství koordinují síť národních referenčních laboratoří¹⁵. Mezi možné dílčí úkoly, které by mohly provádět partnerské organizace sítě, patří: provádění studií a posuzování dopadů, provádění cíleného výzkumu týkajícího se otázek životních podmínek zvířat s významem pro Společenství, vzdělávací a propagační aktivity atd.

¹⁴ Partnerské organizace projektu „Welfare Quality“: <http://www.welfarequality.net/everyone/26562/7/0/22>.

¹⁵ Na žádost Komise bylo provedeno externí hodnocení systému referenčních laboratoří Společenství, které bude dokončeno do konce roku 2009.

Bude nutné zvážit, zda výhody vytvoření evropské sítě referenčních center pro vědecké hodnocení standardů týkajících se životních podmínek zvířat, uplatňovaných na dobrovolné bázi, převáží nad nevýhodami, též pokud jde o administrativní zátěž, a zda přispějí k rozvoji různorodých opatření týkajících se životních podmínek zvířat. Jednou z možností by bylo použít jako referenci stávající model referenčních laboratoří Společenství pro zdraví zvířat. Referenční laboratoře Společenství jsou financovány z tzv. „veterinárního fondu“ (rozhodnutí Rady 2009/470/ES) za účelem poskytování určitých stanovených služeb a koordinace národních referenčních laboratoří v zájmu Společenství.

9. ZÁVĚR

Tato zpráva představila řadu otázek týkajících se označování udávajícího status, pokud jde o životní podmínky zvířat, komunikace a případného zřízení evropské sítě referenčních center pro ochranu zvířat a dobré životní podmínky zvířat, na základě výsledků externí studie, kterou Komise obdržela v lednu 2009. Účelem zprávy je umožnit Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů zevrubnou diskuzi o značení udávajícím status, pokud jde o životní podmínky zvířat, k níž vyzvala Rada. Tato interinstitucionální diskuze poskytne Komisi základ pro úvahy o směřování možných budoucích opatření v příslušné oblasti¹⁶. Jakékoli konkrétní návrhy, které vzejdou z této politické diskuze, budou předmětem dalšího důkladného posouzení dopadů.

¹⁶ Viz též zpráva o posouzení dopadů, která doprovází tuto zprávu (KOM(2009)xxxx).